

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-680 / 2901

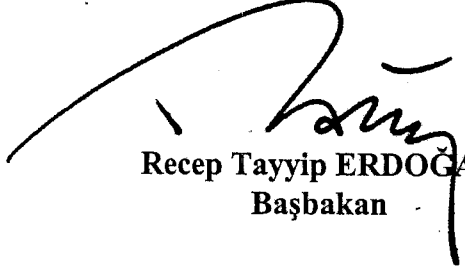
Ankara

26 / 6 / 2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 10/6/2003 tarihinde kararlaştırılan "Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	
Esas Kom.	- Adalet
Tarih	3.7.2003 1/635
K. Md.	1. D. 13
Y. Md.	1/4

GENEL GEREKÇE

1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin (b) bendi ile, ithalat, ihracat işlemleri ve transit ticaretten doğan alacaklarını süresi içinde (32 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kararda bu süreler 180 gün olarak belirlenmiştir.) yurda getirmeyenlerin, yurda getirmekle yükümlü oldukları kıymetlerin suç tarihine göre belirlenen rayiç bedeli kadar ağır para cezasıyla cezalandırılmaları hüküm altına alınmıştır.

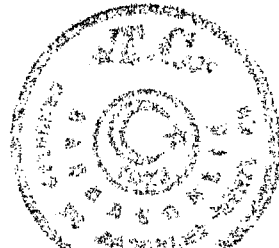
Kanunun bu maddesine göre yapılan yargılamanın sonucunda, ilgili mahkemece firmaların ihracat bedeli veya yurt dışına ödenen ithalat bedeli kadar ağır para cezası ödemeye mahkum edilmeleri halinde, bu para cezası, anılan Kanunun 3 üncü maddesinin (c) bendine istinaden, suç tarihi ile tahsil tarihi arasındaki süreler için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tespit edilen gecikme faizi ile birlikte tahsil edilmektedir.

Firmaların yurda getirmekle yükümlü olduğu kıymetin suç tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alış kuruna göre hesaplanan rayiç bedeli, firmalara büyük boyutlu mali külfet yüklediği gibi, suç tarihinden itibaren işlemeye başlayan ihbar, ihtar ve yargılama sürecinin uzunluğu göz önüne alındığında suç tarihi ile ödeme tarihi arasında geçen uzun süre için 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca uygulanan gecikme faizi, hükmolunan para cezasını katlayarak ödenemez hale getirmektedir. Bu nedenle çoğu zaman hükmolunan cezanın infazı mümkün olamamakta, hatta bu yüzden firmaların iflası, infisahı veya tasfiyesi de gündeme gelmektedir.

1/6/1994 tarihli ve 3992 sayılı İhracat Bedeli Dövizlerini Süresinde Yurda Getirmeyenlere 1567 Sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun Gereğince Uygulanacak Cezaların Affına Dair Kanunla, açık ihracat hesaplarının kapatılmasını teminen firmalara belirli bir süre verilerek kambiyo takibinin kaldırılması sağlanmıştır.

1994 yılından bu yana, kambiyo mevzuatından kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle, kambiyo müdürlükleri nezdinde haklarında takibat başlatılan firmalar ile mahkemeye intikal eden işlemlerin sayıca büyük boyutlara ulaşması dikkate alınarak, 1567 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) bendinde hüküm altına alınan para cezaları yüzde beşe çekilmek suretiyle mahkemeler nezdinde görülmekte olan söz konusu dava dosyalarının ve kambiyo müdürlüklerince takipte olan işlemlerin tasfiyesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede, ihracatçı, ithalatçı ve transit ticaret tacirlerine mevzuatta öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmedikleri için hükmolunan ve uygulanabilirliği neredeyse imkansız hale gelen para cezalarının makul bir seviyeye çekilmesi amacıyla 1567 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (a) ve (b) bentleri yeniden düzenlenmiş, muvazaalı işlemlere ilişkin olarak maddeye yeni bir bent eklenmiş ve halihazırdaki sorunların çözümünü teminen geçici bir düzenleme öngörülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin (a) bendinin birinci paragrafında öngörülen, asgari beş milyon liradan azami elli milyon liraya kadar olan ağır para cezası günün koşullarına uyumlu hale getirilerek asgari iki milyar liradan azami yirmibeş milyar liraya yükseltilmektedir.

Kanunun 3 üncü maddesinin (b) bendinde yer alan hükümler üç gruba ayrılarak suç için öngörülen cezalar hakkaniyet ilkesine uygun hale getirilmiştir:

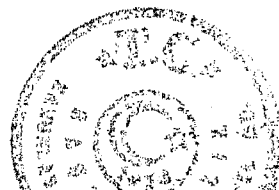
İlk olarak, her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihracından doğan alacaklarını alınan kararlardaki hükümlere göre yurda getirmeyenlere uygulanan, yurda getirmekle yükümlü oldukları kıymetin rayiç bedeli kadar olan ağır para cezası, söz konusu kıymetin yüzde beşi oranına çekilerek yargı kararlarının infaz edilebilir, bir başka deyişle firmalar açısından ödenebilir olması amaçlanmıştır.

İkinci olarak, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 10/4/2001 tarihli ve E:2001/7-53, K:2001/60 sayılı Kararında, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunda öngörülen yaptırımın "tazmini para cezası" niteliğinde olduğunun belirtilmesi nedeniyle ithalat, ihracat ve transit ticaret işlemlerinden doğan alacaklarını yurda getirmemeleri nedeniyle haklarında dava açılan, ancak yargı kararının kesinleşmesinden önce alacaklarını yurda getirmek suretiyle yükümlülüklerini yerine getirenlere mezkur Kanunun 3 üncü maddesinin (a) bendinin birinci paragrafında düzenlenen usule ilişkin maktu para cezasının uygulanması öngörülmüş, böylece dava aşamasında da olsa yükümlülüğünü yerine getirenlerin, bu konuda yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere kıyasla haklarının korunması hedeflenmiştir.

Üçüncü olarak, döviz veya Türk parası kaçırmak kastıyla muvazaalı işlemlerde bulunanlara uygulanan, kaçırdıkları kıymetin rayiç bedeli kadar ağır para cezası aynen muhafaza edilmiş ve böylece ithalat, ihracat ve transit ticaret işlemlerinden doğan yükümlülüklerin süresi içinde yerine getirilmemesi nedeniyle haklarında kambiyo takibi başlatılanlar ile muvazaalı işlemlerle döviz kaçıranlar müeyyide yönünden farklı uygulamaya tabi tutulmuştur.

Madde 2- 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile kambiyo rejimine ilişkin düzenleme yapma yetkisi Hazine Müsteşarlığına verildiğinden, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunda geçen; "Maliye Vekaleti" ibareleri "Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlık", ayrıca, "İcra Vekilleri Heyeti" ibareleri "Bakanlar Kurulu", "Cumhuriyet müddeiumumileri" ibareleri "Cumhuriyet savcılıkları" olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 1- Maddenin birinci fıkrası ile; haklarında kambiyo takibi başlatılan ancak yargıya intikal ettirilmemiş bulunan ihracatçı, ithalatçı ve transit ticaret tacirlerine, yükümlülüklerini yerine getirmelerini teminen yüzelli günlük süre tanınarak, verilen süre içinde yükümlü oldukları kıymeti yurda getirmeleri koşulu ile yürütülen idari takiplerin ortadan kalkacağı ve yurda getirilen bedelin alışıında cari kur uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası ile; kambiyo takibatı sonucunda haklarında kanuni işlem başlatılan, ancak kesinleşmiş yargı kararı bulunmayan ihracatçı, ithalatçı ve transit ticaret tacirlerine, yükümlülüklerini yerine getirmelerini teminen, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altmış gün içinde ilgili kambiyo müdürlüğüne başvurmaları, bu süre dahil en çok yüzelli günlük süre tanınarak verilen süre içinde yükümlü oldukları kıymeti yurda getirmeleri koşulu ile, bu kıymetin yüzde ikisine tekabül eden tutarın ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alış kurları üzerinden Türk lirası karşılığını ilgili vergi dairesine ödemeleri halinde, açılmış davalar ile idari işlemlerin ortadan kalkacağı hüküm altına alınmak suretiyle, mevzuatta belirlenen süreler içinde yükümlülüklerini yerine getiremeyenlere yeni bir imkan verilmesi ve mahkemelerde çok yüksek boyutlara varan dava yükünün azaltılması amaçlanmıştır. Öte yandan, mevzuatta öngörülen süreler dışında yurda getirilen kıymetlerin alış işlemlerinde cari kur uygulanması öngörülmek suretiyle, firmaların yükümlülüklerini yerine getirmeleri teşvik edilmiştir.

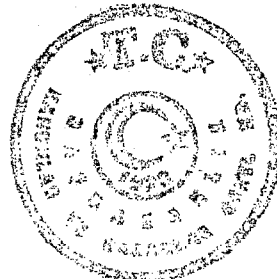
Maddenin üçüncü fıkrası ile; maddenin ikinci fıkrasında tanınan yüzelli günlük süre içinde yurda getirilmesi gereken kıymete ilişkin yükümlülüğünü yerine getirmeyen ve aynı zamanda bu kıymetin yüzde ikisine tekabül eden tutarı ödemeyen firmaların da bu düzenlemeden yararlandırılması için, kambiyo takibine konu kıymetin yüzde dördüne tekabül eden tutarın, Kanunun yayımı tarihinden itibaren en çok yüzseksen gün içinde ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alış kurları üzerinden Türk lirası karşılığını ilgili vergi dairesine ödemeleri halinde bu konuda açılmış davalar ile idari işlemlerin ortadan kalkması öngörülmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrasında; haklarında kesinleşmiş yargı kararı bulunan firmalara doksan günlük süre verilerek, bu süre içinde mahkeme kararlarıyla hükmolunan ve henüz tahsil edilmemiş bulunan para cezalarının yüzde dördünün ilgili vergi dairesine ödenmesi halinde, kesinleşmiş mahkeme kararlarının infaz edilmemesi ve başlamış bulunan icrai takipler ile tüm idari işlemlerin ortadan kaldırılması sağlanarak, kambiyo takibine konu işlemlerinden dolayı haklarında kesinleşmiş yargı kararı bulunanların da genellikle ve eşitlik ilkelerine uygun şekilde bu düzenlemelerden yararlandırılması amaçlanmıştır.

Ayrıca, geçici madde hükmü ile getirilen düzenlemeler kapsamında yükümlülüklerini yerine getirenler hakkında kambiyo takibinin kaldırılmasının, ilgililerin diğer kanun ve mevzuat hükümlerinden kaynaklanan sorumluluklarını ortadan kaldırmayacağı belirtilerek bu düzenlemenin amacının sadece kambiyo takibi ile sınırlı olduğu, takibata konu eylem ve işlemleri diğer mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil edenlerin bu sorumluluklarının devam edeceği vurgulanmıştır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

TÜRK PARASININ KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

Madde 1- 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin (a) bendinin birinci paragrafı ile (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye aşağıdaki bent (c) bendi olarak eklenmiş ve mevcut (c) ve (d) bentleri, (d) ve (e) bentleri olarak teselsül ettirilmiştir.

“Bakanlar Kurulunca 1 inci maddeye göre alınan kararlara aykırı hareket eden veya bu kararlarda belirlenen yükümlülüklerini yerine getirmeyen gerçek ve tüzel kişiler iki milyar liradan yirmibeş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.”

“b) Her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç edenler veya bu işlere aracılık edenlerden bu işlemlerinden doğan alacaklarını 1 inci maddeye göre alınan kararlardaki hükümlere göre yurda getirmeyenler yurda getirmekle yükümlü oldukları kıymetin rayiç bedelinin yüzde beşi tutarında ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Ancak, yargı kararının kesinleşmesinden önce alacaklarını yurda getirenlere, bu maddenin (a) bendinin birinci paragrafındaki hükümler uygulanır.

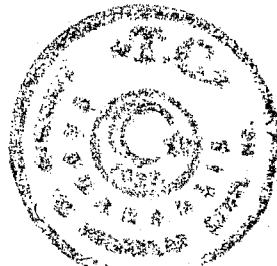
c) İthalat, ihracat ve diğer kambiyo işlemlerinde döviz veya Türk parası kaçırmak kastıyla muvazaalı işlemlerde bulunanlar, kaçırdıkları kıymetlerin rayiç bedeli kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Muvazaalı işlemlere teşebbüs edenler hakkında hükmolunacak para cezası kaçırmaya teşebbüs edilen kıymetin rayiç bedelinin yarısından az olamaz.”

Madde 2- 1567 sayılı Kanunda geçen “İcra Vekilleri Heyeti” ibareleri “Bakanlar Kurulu”, “Maliye Vekaleti” ibareleri “Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlık”, “Cumhuriyet müddeiumumileri” ibareleri “Cumhuriyet savcılıkları” olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine göre haklarında kambiyo takibi başlatılan, ancak henüz yargıya intikal ettirilmeyenlerin, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren yüzelli gün içinde yükümlü oldukları kıymeti yurda getirmeleri halinde bu konuda yürütülen idari işlemler ortadan kalkar. Bu hüküm çerçevesinde yurda getirilen kıymetler için cari kur uygulanır.

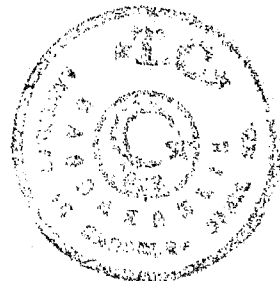
Ancak hazırlık soruşturması aşamasında olanlar ile yargıya intikal ettirilen ve haklarında kesinleşmiş yargı kararı bulunmayanların, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altmış gün içinde ilgili kambiyo müdürlüğüne başvurmaları, bu süre dahil en çok yüzelli gün içinde yükümlü oldukları kıymeti yurda getirmeleri ve bu kıymetin yüzde ikisine tekabül eden tutarın ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alış kurları üzerinden Türk lirası karşılığını ilgili vergi dairesine ödemeleri halinde, bu konuda açılmış davalar ile idari işlemler ortadan kalkar. Bu hüküm çerçevesinde yurda getirilen kıymetler için cari kur uygulanır.

İkinci fıkrada belirtilen yükümlölüklerini bu Kanunla verilen yüzelli günlük süre içinde yerine getirmeyenlerin, Kanunun yayımı tarihinden itibaren en çok yüzseksen gün içinde kambiyo takibine konu kıymetin yüzde dördüne tekaböl eden tutarın ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alış kurları üzerinden Türk lirası karşılığını ilgili vergi dairesine ödemeleri halinde bu konuda açılmış davalar ile idari işlemler ortadan kalkar.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunun 3 üncü maddesine istinaden kesinleşen mahkeme kararları ile hükmolunan, ancak henüz tahsil edilmemiş bulunan para cezalarının yüzde dördünün bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren doksan gün içinde ilgili vergi dairesine ödenmesi veya bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kısmen tahsil edilen tutarın, mahkeme kararıyla hükmolunan para cezasının yüzde dördüne tekaböl ettiğinin tespiti halinde, kesinleşmiş mahkeme kararlarının infazı yapılmaz ve tüm icrai takipler ile idari işlemler ortadan kalkar. Fazla ödenen tutarlar iade edilmez.

İlgililerin diğer mevzuattan kaynaklanan sorumlulukları ortadan kalkmaz.

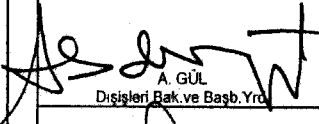
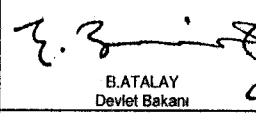
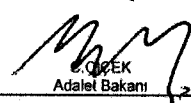
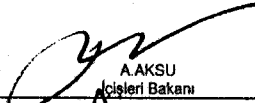
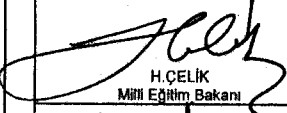
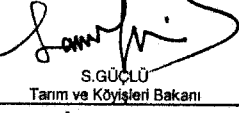
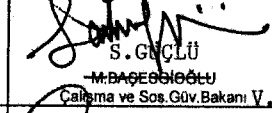
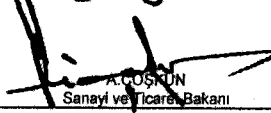
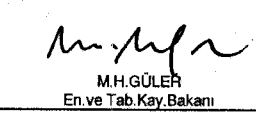
T/ 492

Madde 3 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 K. UNAKITAN -A.ŞENER- Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 G. AKSİT Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M.V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 Z. ERGÖZ Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDOĞAN Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köylüleri Bakanı	 M. BAĞCI Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı V.	 A. ÇOŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M.H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 E. MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	 Ö. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101-680

772